

Standpunt hogescholen voor de hoorzitting Leven Lang leren in de Tweede Kamer

Flexibilisering noodzaak voor Leven Lang Leren op hogescholen!

Een kennissamenleving zonder een flexibel aanbod van opleidingen en cursussen in het kader van een Leven Lang Leren is ondenkbaar gezien de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Hogescholen zetten daarom, samen met werkgevers, stevig in op meer flexibel deeltijdonderwijs. Onderwijs in deeltijd dat is afgestemd op wat de student wil en weet, en op tijden wanneer het hem of haar uitkomt, maakt het voor meer volwassenen aantrekkelijk om zich bij of om te scholen. De recente pilots flexibilisering in het deeltijdonderwijs hebben enthousiasme en positieve ontwikkelingen losgemaakt bij de hogescholen. Om Leven Lang Leren een extra impuls te geven, pleiten de hogescholen voor meer ruimte in de regelgeving. Zij gaan hierover graag het gesprek aan.

Door o.a. technologische ontwikkelingen, globalisering en een meer flexibelere arbeidsmarkt, is de verwachting dat zich forse verschuivingen gaan voordoen in de vraag naar arbeid. Bestaande functies zullen verdwijnen, waar vele nieuwe functies tegenover zullen staan, en andere functies veranderen van inhoud. Op zich is dit niet nieuw maar de verwachting is dat de deze ontwikkeling steeds sneller plaats zal vinden en de vraag naar nieuwe kennis door werkenden of werkzoekenden in de huidige kennissamenleving sterk zal toenemen. En daarmee neemt ook het belang toe van een flexibel aanbod van opleidingen of cursussen in het kader van een Leven Lang Leren.

Meer en meer flexibel hoger onderwijs

Hogescholen bieden een breed palet aan deeltijdopleidingen waarbij de onderwijskwaliteit voorop staat. Zij richten zich overeenkomstig hun wettelijke taak primair op diplomagericht onderwijs op het niveau van associate degree, bachelor en master, ook in deeltijd. Meer flexibel deeltijd hoger onderwijs voor werkenden of werkzoekenden, past in een trend voor 'meer onderwijs op maat'. Met het opheffen van een aantal wettelijke belemmeringen om maatwerk te leveren in de pilots en experimenten die sinds dit studiejaar 2016-2017 lopen, wordt het onderwijsaanbod in deeltijd op korte termijn extra gestimuleerd. Een impuls waar de huidige arbeidsmarkt bij gebaat is. Met het modulair aanbieden van opleidingen in de pilots flexibilisering worden belangrijke belemmeringen voor werknemers om aan het deeltijd hoger onderwijs deel te nemen weggenomen.

Pilots flexibilisering

Er is door hogescholen breed gehoor gegeven aan de oproep van de minister van OCW om deel te nemen aan de pilots flexibilisering. Zo'n 20 hogescholen en 500 opleidingen zijn er enthousiast mee aan de slag gegaan. Niet alleen de modularisering maar ook de mogelijkheid om te werken met onderwijs op basis van leeruitkomsten zorgt ervoor dat de opleidingen veel beter kunnen inspelen op de vraag van studenten en het werkveld.

Experimenten vraagfinanciering

De experimenten met vraagfinanciering in het deeltijd hoger onderwijs zijn dit studiejaar voor de techniek en ict opleidingen van start gegaan. De verwachting is dat in de sectoren zorg en welzijn komend studiejaar ook experimenten met vraagfinanciering van start zullen gaan. De schaal van de experimenten is veelal beperkt, onder meer in verband met de financiële risico's die er voor de deelnemende hogescholen aan verbonden zijn.

Meer blended learning

Bij alle hogescholen die deeltijdonderwijs aanbieden wordt actief ingezet op blended learning; bijvoorbeeld van 'flipping the classroom' bij Zuyd Hogeschool tot het digitaliseren van weblectures bij Hogeschool Leiden. Bij de HAN is een mix van werkplekleren, online leren en contactleren ontwikkeld. Bij Saxion wordt een groot deel van het deeltijdonderwijs, zoals opleidingen Elektrotechniek, Werktuigbouwkunde en Mechatronica digitaal aangeboden. Avans gebruikt zogenaamde 'skills clips' in haar onderwijs, waarin studenten via filmpjes hulp krijgen bij het leren van vaardigheden. Daarnaast worden er bijvoorbeeld in het Centre of Expertise Biobased Economy MOOC's ontwikkeld om zo onderwijsmodules voor een breed publiek toegankelijk te maken. De Master of Marine Shipping Innovations aan de NHL is grotendeels plaatsonafhankelijk.

Nu doorpakken!

Hogescholen willen de experimenten en pilots goed evalueren als ze afgerond zijn maar zien nu vooral bij de pilots flexibilisering al een positieve beweging ontstaan. Het is belangrijk die beweging vast te houden. Een risico dat de hogescholen zien is dat de nieuwe werkwijzen (zoals het werken op basis van leeruitkomsten) fijnmazig worden gereguleerd en worden ingekapseld in bestaande structuren van regelgeving en toezicht. Daarmee zou veel van de winst die nu is behaald weer verloren gaan. Om die reden willen hogescholen snel in overleg met andere betrokken organisaties (OCW, NVAO, de Inspectie) om dit type risico's te voorkomen en nog bestaande wettelijke belemmeringen voor verdere flexibilisering inventariseren en oplossen. Denk bijvoorbeeld aan belemmeringen die nu nog binnen de accreditatie- en inspectiekaders worden ervaren en waardoor het vraaggericht leveren van maatwerk onvoldoende tot zijn recht komt.

Dalende trend keren

De afgelopen 10 jaar is het aantal deeltijdstudenten aan hogescholen gedaald van 62.100 studenten in 2006 naar 46.000 studenten in 2015. Na jarenlange daling van het aantal deeltijdstudenten, melden de hogescholen dit studiejaar voor het eerst weer een stijging. De precieze cijfers zijn nog niet bekend maar verwacht wordt een stijging van de instroom met vier tot vijf procent ten opzichte van vorig jaar.

Meer informatie

Voor meer informatie over dit position paper kunt u contact opnemen met Nynke van Hurne, Vereniging Hogescholen, bereikbaar via hurne@vereniginghogescholen.nl of 06 2342 6399.

Den Haag, 20 januari 2017

